

Rytmus Göteborg
info.goteborg@rytmus.se

2018-09-27
Dnr 400-2017:7324

Rektor
niklas.oden@rytmus.se

Beslut

efter tematisk kvalitetsgranskning av gymnasieskolans
demokratiuppdrag vid Rytmus Göteborg i Göteborgs
kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av gymnasieskolans demokratiuppdrag. Syftet är att granska i vilken utsträckning gymnasieskolans demokratiarbete ger eleverna de förmågor som de behöver för att kunna verka som aktiva ansvarstagande medborgare. Granskningen fokuserar särskilt på det klassrumsnära arbetet med demokratiska förmågor som sker inom ramen för undervisningen i Samhällskunskap 1a1/1b.

De övergripande frågeställningarna är:

1. I vilken utsträckning ger undervisningen i Samhällskunskap 1a1/1b eleverna de förmågor som de behöver för att kunna verka som aktiva ansvarstagande medborgare?
 - a. I vilken utsträckning ges eleverna möjlighet till samtal, diskussion och argumentation i syfte att stimulera förståelse och värna demokratiska förhållningssätt?
 - b. I vilken utsträckning övas eleverna i demokratiska beslutsprocesser?
2. I vilken utsträckning arbetar rektor och lärare för att ge alla elever goda förutsättningar att utveckla demokratiska förmågor inom undervisningen i Samhällskunskap 1a1/1b?
3. I vilken utsträckning arbetar rektor och lärare för att möta pojkars och flickors olika förutsättningar kopplade till demokratiska förmågor inom undervisningen i Samhällskunskap 1a1/1b?

Granskningen genomförs i 24 skolenheter, som utifrån program och region, slumpvis valts ut. I urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän. I urvalet har hänsyn tagits till studieförberedande program och yrkesprogram samt en spridning inom tre av myndighetens regionindelningar (Göteborg, Stockholm och Umeå). Rytms Göteborg, i Göteborgs kommun med Rytms AB (Org. nummer: 556464-8979) som huvudman ingår i denna granskning. Vid skolan har det estetiska programmet valts ut som exempel på hur undervisningen genomförs.

Skolinspektionen besökte Rytms Göteborg den 23–24 maj 2018. Besöket genomfördes av utredarna Johanna Salomonsson och Karin Nilsson. Intervjuer med rektorn, de undervisande lärarna i Samhällskunskap 1b och elever vid det estetiska programmet, samt lektionsobservation med den ena läraren har genomförts.

Vid Rytms Göteborg finns ett högskoleförberedande program, det estetiska programmet. Skolan har två lärare som undervisar i kursen Samhällskunskap 1b.

I detta beslut ger Skolinspektionen sin bedömning av det granskade området. Därefter följer en motivering till de utvecklingsområden som Skolinspektionen har identifierat inom ramen för granskningen.

När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport.

Skolinspektionens bedömning

Rytmus Göteborg, i Göteborgs kommun ger eleverna, inom ramen för kursen Samhällskunskap 1b, en undervisning som i hög utsträckning ger dem förutsättningar att utveckla ett flertal demokratiska förmågor som de behöver för att kunna verka som aktiva medborgare. Skolinspektionen bedömer att eleverna i hög utsträckning ges möjlighet att samtala, diskutera och argumentera med varandra under ordnade former, även om det inte alltid råder respekt mellan samtalspartnerna. Skolinspektionen bedömer att läraren i hög utsträckning presenterar olika värderingar, uppfattningar och problemställningar i syfte att utveckla förståelse för såväl olika som andras perspektiv. Läraren ger dessutom eleverna utrymme att diskutera tänkbart kontroversiella frågor i undervisningen och tydliggör i hög utsträckning samhällets demokratiska värderingar samt stimulerar eleverna att omfatta ett demokratiskt förhållningssätt. Skolinspektionen bedömer vidare att elevernas praktiska förmåga att delta i demokratiska beslutsprocesser övas i hög utsträckning och undervisningen bedrivs i demokratiska arbetsformer.

Skolinspektionen bedömer att rektor skapar goda förutsättningar för demokratiuppdraget samt att läraren känner till och beaktar elevernas, inklusive pojkarnas och flickornas, bakgrund och tänkbara behov vid såväl planering som genomförande av undervisningen.

Däremot bedömer Skolinspektionen att rektorn och lärarna i låg utsträckning samverkar inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet. Skolans utvecklingsbehov ligger därför främst i att utveckla kvalitetsarbetet för att om möjligt i ännu högre utsträckning ge eleverna de förmågor som de behöver för att kunna verka som aktiva ansvarstagande medborgare.

Bedömning av fråga 1a: I vilken utsträckning ges eleverna möjlighet till samtal, diskussion och argumentation i syfte att stimulera förståelse och värna demokratiska förhållningssätt?

Skolinspektionen bedömer att eleverna i hög utsträckning ges möjlighet att samtala, diskutera och argumentera med varandra under ordnade former, även om det inte alltid råder respekt samtalspartnerna emellan. Skolinspektionen bedömer vidare att läraren i hög utsträckning presenterar olika värderingar, uppfattningar och problemställningar så att eleverna utvecklar förståelse för såväl olika som andras perspektiv. Lärarna ger även i hög utsträckning utrymme för kontroversiella frågor i undervisningen och klargör i hög utsträckning samhällets demokratiska värderingar. Undervisningen stimulerar vidare eleverna att omfatta ett demokratiskt förhållningssätt. Däremot bedömer Skolinspektionen att det inte alltid råder en ömsesidig tolerans och respekt mellan eleverna när de diskuterar.

Skolinspektionens observation, intervjuer och inskickat underlag från skolan visar att eleverna får möjlighet att samtala, diskutera och argumentera med varandra under ordnade former. Såväl flickorna som pojkarna berättar att det inom ramen för undervisningen förekommit många tillfällen då de fått möjlighet att diskutera och debattera vilket inneburit att de upplever att de utvecklat sin samtalskompetens. De berättar att detta även lett till att deras vilja och intresse för att diskutera olika frågor efter lektionernas slut har ökat. Flickorna berättar i intervju att deras intresse för politik har ökat under året. Flickorna berättar vidare att läraren är skicklig på att använda sig av elevernas olika bakgrund och de kunskaper de har med sig i de samtal och diskussioner som förs inom ramen för undervisningen. Såväl elever som lärare uppger att det inte nödvändigtvis alltid finns en strävan efter att komma

överens. Läraren säger att eleverna inte behöver vara av samma åsikt, men att denne klargjort för eleverna att de ska respektera varandras åsikter, en uppfattning som eleverna uppger att de delar. Flickorna säger dock att diskussioner och debatter skulle gynnas av om de i högre utsträckning fick en uppgift att förbereda sig på i förhand, istället för att tilldelas ämnet och diskutera det under samma lektionstillfälle. Flickorna uppger att det skulle leda till mer givande diskussioner. Intervjuer och observation visar att det inte alltid råder en respekt mellan eleverna när de diskuterar. Flickorna och den undervisande läraren uppger att det finns några i klassen som tar mer utrymme och att det ibland är "de som skriker högst" som får mest plats." Detta bekräftas av Skolinspektionens observation där vissa pojkar vid några tillfällen ropar rakt ut utan att blivit tilldelat ordet, trots att det finns flickor som räcker upp handen.

Av såväl Skolinspektionens intervjuer och skriftligt underlag från skolan framgår att läraren ofta presenterar olika värderingar, uppfattningar och problemställningar. Såväl lärarna som flickorna och pojkarna ger i intervju exempel på olika övningar där eleverna får ta ställning till olika påståenden och debattera för eller emot ett antal frågor. Som exempel berättar flickorna att eleverna i en övning fick ställa sig i två led, där ett led debatterade för ett antal ståndpunkter och det andra ledet emot. En fråga var exempelvis abort. Vidare uppger pojkarna att de upplevt många givande samtal och diskussioner i undervisningen som bidragit till ökad förståelse för andras perspektiv och som emellanåt bidragit till att de omvärderat sina åsikter. Pojkarna uppger att de uppmuntras av läraren att utmana sig själva och sätta sig in i andras perspektiv. Rektorn uppger i inskickat underlag att det är viktigt att eleverna övas i att kunna se samhällsfrågor från flera perspektiv och att kunna hitta för- och nackdelar med alla perspektiv inklusive sitt eget. För att öva sig på det berättar rektorn att eleverna bland annat får ta del av sina klasskamraters anonymiserade skrivuppgifter för att i ljuset av dem, reflektera över och diskutera skillnader gentemot sin egen uppgift.

Av intervjuer med lärare och elever framkommer att läraren ger utrymme för diskussion om kontroversiella frågor i undervisningen. Eleverna har under hösten bland annat diskuterat "Me too kampanjen" och HBTQ-frågor uppger elever och lärare. Eleverna uppger att det var många i klassen som var villiga att diskutera under "Me too kampanjen" och att det stundtals ledde till intensiva diskussioner. Flickorna berättar i intervju att det delvis berodde på att den diskussionen blev mer personlig för flera elever. Eleverna uppger att de kan uttrycka sina åsikter även när de skiljer sig från klasskamraternas, något som underlättas av att läraren upplevs vara diplomatisk, lugn och duktig på att hantera klassen även när diskussionerna blir mer intensiva enligt eleverna. Det visar även de gruppdiskussioner som hölls vid Skolinspektionens observation, där eleverna vid flera tillfällen tycker olika men ändå ger uttryck för sin åsikt.

Av intervju med lärarna och elever framgår att läraren klargör vårt samhälles demokratiska värderingar och att undervisningen aktivt stimulerar eleverna att omfatta ett demokratiskt förhållningssätt. Den lärare som undervisade vid Skolinspektionens observation uppger i intervju att innebörden av att vara demokratisk och ha ett demokratiskt förhållningssätt för henne bland annat innebär att alla har rätt att uttrycka sig, och har rätt till sin åsikt samt att kämpa för den. Av intervju med pojkarna och skriftligt underlag från skolan framgår vidare att klassen inom undervisningsmomentet demokrati/diktatur diskuterat vad som kännetecknar en diktatur och vad skillnaden mot demokrati är. Såväl flickor som pojkar

uppger i intervju att de blir rättvist behandlade av läraren, och att läraren ser varje individ och dess förutsättningar.

Bedömning av fråga 1b: I vilken utsträckning övas eleverna i demokratiska beslutsprocesser?

Skolinspektionen bedömer att eleverna i hög utsträckning får en undervisning som utvecklar deras praktiska förmåga att delta i demokratiska beslutsprocesser, såväl när det kommer till att bereda en fråga inför ett avgörande, som genom att praktiskt öva sig i olika mötesformer, röstningsförfaranden och majoritetsprinciper samt analysera konsekvenserna av dessa. Skolinspektionen bedömer även att eleverna får en undervisning som i hög utsträckning bedrivs i demokratiska arbetsformer, särskilt genom att eleverna ges inflytande över hur undervisningen ska genomföras.

Av såväl Skolinspektionens intervjuer, observation och skriftligt underlag från skolan framgår att undervisningen utvecklar elevernas praktiska förmåga att delta i demokratiska beslutsprocesser. Av samtliga intervjuer och skriftligt underlag framgår att eleverna har arbetat med ett musikprojekt "Rytmus aid", som är ett samarbete mellan ämnena samhällskunskap och svenska samt kursen ensemble. Inom projektet får eleverna bland annat bereda och argumentera för förslag till beslut genom att ta fram alternativ på vilka organisationer som skulle få motta de pengar som samlats in under projektet, argumentera för och rösta på de olika förslagen.

Av intervjuer med såväl elever som med lärare framgår att eleverna ges ett inflytande över hur undervisningen ska utformas. Både flickorna och pojkarna uppger i intervju att de får påverka hur de ska visa sina kunskaper, genom att de exempelvis kan få välja mellan prov och inlämningsuppgift. Pojkarna berättar att när klassen arbetade med momentet ideologier hade de möjlighet att redovisa en uppgift med sång om de önskade. Pojkarna tar som ett annat exempel att alla elever vid ett lektionstillfälle fått ansvara för att presentera en nyhet som de själva valt, som klassen därefter diskuterat. Flickorna uppger emellertid att de inte lämnat så många önskemål, och att en hel del i praktiken planeras av läraren. Läraren uppger att det är en utmaning att ge eleverna inflytande över undervisningen och att det varierar i vilken utsträckning eleverna tar tillfället i akt att påverka, samt att vissa "tar för sig" mer än andra. Rektorn uppger att det tidigare genom elevenkäter framkommit att eleverna ansåg att de hade begränsade möjligheter att påverka undervisningen, något skolan därför aktivt arbetar med nu.

Bedömning av fråga 2 och 3: I vilken utsträckning arbetar rektor och lärare för att ge alla elever goda förutsättningar att utveckla demokratiska förmågor, samt för att möta pojkar och flickors olika förutsättningar kopplade till demokratiska förmågor inom undervisningen i Samhällskunskap 1a/1b?

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande områden.

- Rektorn vid Rytmus Göteborg behöver i högre utsträckning tillsammans med lärarna gemensamt planera genomförandet av skolenhetens demokratiuppdrag.

- Rektorn vid Rytmus Göteborg behöver tillsammans med lärarna i högre utsträckning följa upp och analysera huruvida eleverna vid skolenheten utvecklar demokratiska förmågor, så som förståelse för andras perspektiv, förståelse för vad det demokratiska förhållningssättet innebär, samt praktisk förmåga att delta i demokratiska beslutsprocesser.

Skolinspektionen bedömer att rektorn och lärarna vid Rytmus Göteborg i låg utsträckning samverkar inom ramen för skolans systematiska kvalitetsarbete för att skapa goda förutsättningar för alla elever, såväl pojkar som flickor, att utveckla demokratiska förmågor. Skolinspektionen bedömer att rektorn i hög utsträckning skapar goda förutsättningar för demokratiuppdraget genom att utgå från elevernas olika tänkbara behov utifrån kön, socioekonomi, migrationsbakgrund och programtillhörighet vid planeringen av undervisningstimmar och personal, samt genom att ta beslut om kompetensutveckling av lärarna utifrån identifierade behov. Skolinspektionen bedömer vidare att läraren känner till och beaktar elevernas, inklusive pojkarnas och flickornas, bakgrund och tänkbara behov i hög utsträckning vid såväl planering som genomförande av undervisningen.

Skolinspektionens intervjuer med lärarna och rektorn visar att de inte har någon gemensam planering för genomförandet av skolenhetens demokratiuppdrag, exempelvis vad gäller tänkt undervisningsinnehåll. Av intervju med rektorn framgår att han genomför enkätundersökningar och genom lärarnas egna utvärderingar, får vissa underlag kopplade till demokratiuppdraget. Uppföljningarna berör dock inte specifikt demokratiuppdraget inom ramen för Samhällskunskap 1b. Det framgår av intervju med lärarna och rektorn.

Av vad som framgår av skriftligt underlag, samt intervju med rektorn och läraren skapar rektorn förutsättningar för demokratiuppdraget. Av intervju med lärarna och rektor framgår att en av lärarna på uppdrag av rektorn genom Universitet- och högskolerådet (UHR) genomgått en utbildning till EU-ambassadör i syfte att öka elevernas förståelse för EU samt den demokratiska processen kopplat till unionen. Rektorn uppger vidare att lärare som ansvarar för att leda olika demokratiprojekt vid skolan har fått extra timmar avsatta för detta. Rektorn har beslutat om kompetensutveckling i motiverande samtal, något som lärarna har användning av i samtal med elever och som har bäring på demokratiuppdraget. Rektorn berättar vidare att han känner till elevernas bakgrunder och beaktar tänkbara behov som kan kopplas till kön, socioekonomi, migrationsbakgrund och programtillhörighet. Av intervju med rektorn och lärarna framkommer vidare att de på skolan nyligen diskuterat att det ofta finns en könsstereotyp uppdelning, och då främst i musikämnena, där flickor sjunger och pojkar spelar instrument, något som har föranlett att skolan befinner sig i startgroparna för ett förändringsarbete. Arbetet gäller dock hela skolan och inte enbart kursen Samhällskunskap 1b.

Läraren ger vid intervjun exempel där hon beaktar elevernas bakgrund och tänkbara behov vid såväl planering som vid genomförande av undervisningen. Läraren berättar att eleverna i början av kursen skriver ett brev till henne, något läraren uppger ger henne goda förutsättningar att tidigt utforma undervisningen så att den ska passa alla elever, såväl pojkar som flickor, utifrån deras tänkbara behov. Eleverna har även möjlighet att påverka hur de önskar redovisa en uppgift, eller om de vill genomföra prov skriftligt eller muntligt. Det framgår av intervju med elever, lärare och rektorn. Rektorn bekräftar i intervju att båda

lärarna som undervisar i kursen Samhällskunskap 1b är lyhörda för vilka behov, förkunskaper och förutsättningar eleverna har när de planerar och utformar undervisningen.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 1 april 2019 redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 400-2017:7324) i de handlingar som sänds in.

På Skolinspektionens vägnar

X Joakim Blomberg

Enhetschef
Signerat av: Joakim Blomberg

X Johanna Salomonsson

Föredragande
Signerat av: Johanna Salomonsson

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se/demokrati

Bilaga: Författningsstöd

Rättslig reglering mm

Ett av gymnasieskolans viktiga uppdrag är att förmedla och förankra respekt för de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Utbildningen ska därför utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna såsom människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet och solidaritet mellan människor. I utbildningen ska hänsyn tas till elevernas olika behov. Eleverna ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Utbildningen syftar också till att främja elevernas allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarsställande individer och medborgare. (Skollagen 2010:800: 1 kap. 4-5 §§). Gymnasieskolan ska aktivt och medvetet påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dessa komma till uttryck i praktisk vardaglig handling. Eleverna ska också ges kunskaper och förutsättningar för att kunna delta i demokratiska beslutsprocesser i samhälls- och arbetsliv (Skolverket 2011: 11f). Läroplanen slår fast att det inte är tillräckligt att i undervisningen förmedla kunskap om grundläggande demokratiska värden – undervisningen måste också bedrivas i demokratiska arbetsformer och utveckla elevernas förmåga och vilja att ta personligt ansvar och aktivt delta i samhällslivet (Skolverket 2011: 6).

Utbildningen i gymnasieskolan ska vara likvärdig och samtidigt anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. En likvärdig utbildning innebär inte att undervisningen ska utformas på samma sätt överallt eller att skolans resurser ska fördelas lika. Hänsyn ska tas till elevernas olika förutsättningar, behov och kunskapsnivå. Särskild uppmärksamhet ska ägnas åt de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen. Därför kan undervisningen aldrig utformas lika för alla. Skolan ska aktivt och medvetet främja kvinnors och mäns lika rätt och möjligheter (Skolverket 2011:6).

Skollagens krav på systematiskt kvalitetsarbete innebär att huvudmän och skolenheter systematiskt och kontinuerligt ska följa upp verksamheten, analysera resultaten i förhållande till de nationella målen och utifrån det planera och utveckla utbildningen. Verksamhetens resultat behöver dessutom följas upp, analyseras och bedömas i förhållande till vad vetenskap och beprövad erfarenhet lyfter fram som betydelsefullt i genomförandet. Även vid planering och prioritering av utvecklingsinsatser är det viktigt att ta hänsyn till aktuell forskning. (Skolverket 2012:11). I en rad studier är sambanden mellan individfaktorer som social bakgrund, kön och etnicitet och utbildningsresultat väl belagda. Detta gäller framför allt hur olika aspekter av elevernas sociala bakgrund (föräldrarnas utbildningsnivå, kulturella kapital, etc.) påverkar deras skolresultat. Även i den internationella forskningen är socioekonomisk status (familjens inkomst, yrke och utbildning) kopplat till elevernas resultat (Skolverket 2009:31).

Av skollagen framgår att rektorn ska leda och samordna det pedagogiska arbetet och ha ett särskilt ansvar för att utbildningen utvecklas. Rektorn ska också besluta om sin enhets inre organisation och fatta sådana beslut som det av skollagen och andra författningar framgår att rektorn ska fatta. Det handlar bland annat om ansvaret för den övergripande organisationen av det pedagogiska arbetet och skolans kontakter med arbetslivet och det omgivande samhället (Skolverket 2013a:5). Det är viktigt att rektorn följer upp hur arbetssätt och metoder i undervisningen påverkar elevers lärande och utveckling. Utgångspunkten är de nationella mål och de områden som man har beslutat att fokusera i utvecklingsarbetet. Rektorn bör se till att verksamheten genomförs utifrån den gjorda planeringen (Skolverket 2012:28f).

I läroplanen betonas förståelse och medmänsklighet och att främlingsfientlighet och intolerans måste bemötas med kunskap, öppen diskussion och aktiva insatser. Alla som verkar i skolan ska alltid hävda de grundläggande värden som anges i skollag och läroplan och klart ta avstånd från det som strider däremot. Samtidigt ska skolan sträva efter saklighet och allsidighet och vara öppen för skilda uppfattningar och uppmuntra att de förs fram (Skolverket 2011: 5f). Här finns en spänning mellan att å ena sidan stimulera elevers åsiktsyttrande samtidigt som eleverna ska påverkas att omfatta vissa värden. Centralt blir här de riktlinjer som läroplanen anger för lärarnas ansvar där läraren ska klargöra det svenska samhällets grundläggande demokratiska värden och de mänskliga rättigheterna och tillsammans med eleverna diskutera konflikter som kan uppstå mellan dessa värden och rättigheter och faktiska händelser. Lärarna ska därtill öppet redovisa och tillsammans med eleverna analysera olika värderingar, uppfattningar och problemställningar samt konsekvenserna av detta (Skolverket 2011: 12).

Sammanfattningsvis kan skolans demokratiska uppdrag utifrån läroplanens inledande kapitel kopplas till tre olika aspekter – *grundläggande demokratiska värderingar* (ex. jämställdhet och solidaritet), *medborgerliga förmågor* (ex. kritisk reflektion, kommunikation, konflikthantering och demokratiskt beslutsfattande) och *teoretiska kunskaper om politik och samhälle* (Skolverket 2011, Ekman & Pilo 2012), varav denna granskning fokuserar på förmågorna. Annorlunda uttryckt består skolans demokratiska uppdrag i att dels förmedla kunskaper om samhället och demokratin på system- och institutionsnivå, och dels färdigheter i att tillämpa ett demokratiskt förhållningssätt för att kunna delta i samhällslivet (Långström & Virta 2016: 35 och 57).

Skolans demokratiuppdrag är ett övergripande arbete som ska genomsyra hela skolans verksamhet och ingår i flera ämnen (Skolverket 2013: 5; Långström & Virta 35). Samtidigt har samhällskunskapsämnet i flera hänseenden en särställning när det gäller att förmedla och förankra dessa demokratiska kunskaper och färdigheter (Skolverket 2010: 44, Ekman & Pilo 2012: 59; Långström & Virta 2016: 23 och 35). Ämnesplanen anger att undervisningen i samhällskunskap i gymnasieskolan syftar till att ge eleverna möjlighet att utveckla kunskaper om makt, demokrati, jämställdhet och de mänskliga rättigheterna. Dessutom ska undervisningen bidra till att skapa förutsättningar för ett aktivt deltagande i samhällslivet. Fokus ligger på såväl förmedling av teoretiska kunskaper om demokratiska förhållningssätt och mänskliga rättigheter som utveckling av förmågor kopplade till att analysera samhällsfrågor och uttrycka sina kunskaper och uppfattningar (Skolverket 2011: 143ff). Samhällskunskapsämnet utgör således en central del skolans i demokratiska uppdrag (Långström & Virta 2016: 23).

Mot denna bakgrund avgränsas granskningen av gymnasieskolans demokratiuppdrag mot just hur detta uppdrag förvaltas och gestaltas inom ämnet Samhällskunskap. För att möjliggöra jämförelser mellan yrkes- och högskoleförberedande program riktas granskningen specifikt mot den gymnasiegemensamma kursen Samhällskunskap 1a1/1b.

Referenser

- Ekman, Joakim & Pilo, Lina (2012) *Skolan, demokratin och de unga medborgarna*. Stockholm: Liber.
- Långström, Sture & Virta, Arja (2016) *Samhällskunskapsdidaktik. Utbildning i demokrati och samhällsvetenskapligt tänkande*, 2:a uppl. Lund: Studentlitteratur.
- Skolverket (2009) *Vad påverkar resultaten i svensk grundskola? Kunskapsöversikt om betydelsen av olika faktorer*.

Skolverket (2010) *Morgondagens medborgare*. Stockholm: Skolverket.

Skolverket (2011) *Läroplan, examensmål och gymnasiegemensamma ämnen för gymnasieskolan*. Stockholm: Skolverket.

Skolverket (2012) *Systematiskt kvalitetsarbete – för skolväsendet*. Stockholm: Skolverket.

Skolverket (2013) *Förskolans och skolans värdegrund*. Stockholm: Skolverket.

Skolverket (2013a) *Juridisk vägledning. Mer om ...Förskolechefen och rektorn*. Stockholm: Skolverket.